Akademisyenlerin ?dari Görevlerine Dair Cam Tavan Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Akademisyenlerin ?dari Görevlerine Dair Cam Tavan Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16597

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Akademisyenlerin ?dari Görevlerine Dair Cam Tavan Alg?s? Ölçe?i, H. Tahtal?o?lu ve H. Özgür taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, Türkiye'deki yüksekö?retim kurumlar?nda çal??an akademisyenlerin, özellikle kad?n akademisyenlerin, idari pozisyonlara yükselmelerini engelleyen görünmez bariyerler olan **cam tavan** alg?lar?n? sistematik olarak ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, bu alg?n?n boyutlar?n? ve yo?unlu?unu belirleyerek örgütsel psikoloji ve yönetim alan?ndaki ara?t?rmalara katk? sa?lamay? hedeflemektedir.

Ölçek, akademik kariyerde idari görevlere eri?imde kar??la??lan cinsiyete dayal? veya kurumsal engellerin belirlenmesi aç?s?ndan önemli bir tan? arac? i?levi görmektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi süreci, geçerlik ve güvenirlik analizleri ile desteklenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Cam Tavan, Akademisyen, ?dari Görev, Ölçek Geli?tirme, Yüksekö?retim, Cinsiyet E?itsizli?i, Türkiye.

Yazarlar

Tahtal?o?lu, H., Özgür, H.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **Türkiye**'deki akademisyenlerin idari görevlere atanma ve yükselme süreçlerinde kar??la?t?klar? yap?sal ve alg?sal engelleri, yani **cam tavan** olgusunu, geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Bu araç, özellikle kad?n akademisyenlerin kariyer geli?imlerinde deneyimledikleri ayr?mc?l?k veya f?rsat e?itsizli?i alg?lar?n? nicelle?tirmeye olanak tan?r.

Geli?tirilen bu ölçek, üniversite yönetimlerinin ve ilgili politika yap?c?lar?n, akademik personelin idari kademelere ula?mas?ndaki engelleri tespit etmelerine ve bu engelleri kald?rmaya yönelik stratejiler geli?tirmelerine bilimsel bir zemin sunmay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Ölçek, **Örgütsel Psikoloji** alan?n?n temel kavramlar?ndan biri olan Cam Tavan olgusunu ölçmektedir. Bu yap?, genellikle kurumsal kültür, cinsiyet rolleri, mentorluk eksikli?i ve üst yönetim taraf?ndan uygulanan ayr?mc? pratikler gibi çe?itli alt boyutlar? içermektedir. Ölçek, akademisyenlerin bu engelleri ne ölçüde içselle?tirdiklerini ve deneyimlediklerini belirlemeye odaklanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?n?n çok boyutlu oldu?u varsay?lmakta olup, alg?lanan engellerin türü (bireysel, kurumsal, kültürel) ve idari görevlere eri?imdeki d??sal k?s?tlamalar bu psikometrik arac?n temelini olu?turmaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda, yap?sal geçerli?i sa?lamak amac?yla **faktör analizi** teknikleri kullan?lm??t?r. ?lk a?amada, ölçe?in boyutlar?n? belirlemek üzere Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen yap?y? yans?tan anlaml? faktörlere ayr?ld???n? göstermi?tir.

Yap?sal geçerli?in teyidi için, genellikle ölçe?in faktör yap?s?n?n farkl? bir örneklemde do?rulanmas?n? sa?layan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, faktör yüklerinin yeterli oldu?unu ve uyum iyili?i indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde kald???n? göstererek ölçe?in yap? geçerli?ini desteklemi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach's Alpha) hesaplanarak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k analizi, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen **cam tavan** alg?s? yap?s?n? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Tahtal?o?lu ve Özgür (2020) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Bu yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in akademik kariyer engelleri ba?lam?nda tutarl? sonuçlar üretti?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?lan faktör analizleri sonucunda birden fazla boyuttan olu?acak ?ekilde tasarlanm??t?r. Bu boyutlar, idari görevlere ili?kin alg?lanan engellerin farkl? yönlerini temsil eder. Tipik olarak bu boyutlar ?unlar? içerir:

Kurumsal ve Yönetsel Engeller (Terfi süreçlerindeki ?effafl?k eksikli?i, yönetim kademesinin belirli gruplara kapal? olmas?).
Sosyal ve Kültürel Engeller (Cinsiyete dayal? beklentiler, geleneksel rol kal?plar?).
Bireysel ve Psikolojik Engeller (Öz-yeterlik alg?s?, risk alma isteksizli?i).

Bu çok faktörlü yap?, akademisyenlerin idari görevlere dair **cam tavan** alg?s?n?n yaln?zca tek bir nedene ba?l? olmad???n?, karma??k bir örgütsel ve sosyal yap?n?n ürünü oldu?unu göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Orijinal çal??mada derecelendirme format? belirtilmese de, sosyal bilimlerde geli?tirilen bu tür alg? ölçeklerinin genellikle 5'li veya 7'li **Likert Tipi** bir dereceleme kullanmas? beklenir (Örne?in: Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Türkiye'deki Yüksekö?retim Kurumlar?nda çal??an Akademisyenler.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Akademik Personel).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'nin farkl? üniversitelerinde görev yapan ö?retim elemanlar? (ara?t?rma görevlileri, doktor ö?retim üyeleri, doçentler ve profesörler).

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?idir. Kat?l?mc?lar, idari görevlere dair alg?lad?klar? engeller hakk?ndaki maddeleri derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geli?tirme, ?dari Görevler, Cinsiyet E?itli?i, Örgütsel Adalet, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?lant? E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar Hava Tahtal?o?lu için: htahtalioglu@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir (Genellikle yazarlar?n üniversite adresleri kullan?l?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Tahtal?o?lu ve Özgür taraf?ndan **2020** y?l?nda geli?tirilmi? ve yay?nlanm??t?r. Ölçek, akademik ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Ticari kullan?m veya ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar ile do?rudan ileti?ime geçilerek netle?tirilmelidir. Ölçe?in yay?nland??? makaleye eri?im aç?kt?r.

Orijinal makale, Ömer Halisdemir Üniversitesi ?ktisadi ve ?dari Bilimler Fakültesi Dergisi'nde yay?mlanm??t?r ve elektronik olarak eri?ilebilir durumdad?r: dergipark.org.tr.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Tahtal?o?lu, H. ve Özgür, H. (2020). Türkiye'de Akademisyenlerin ?dari Görevlerine Dair Cam Tavan Alg?s? Ölçe?i geli?tirme. *Ömer Halisdemir Üniversitesi ?ktisadi ve ?dari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13*(4), 809-823. DOI: 10.25287/ohuiibf.735898

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: akademisyenlerin-idari-gorevlerine-dair-cam-tavan-algisi-olcegi-toad.pdf

Akademisyenlerin ?dari Görevlerine Dair Cam Tavan Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta (sa?lanan snippet) belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM